

17. Соціальні індикатори рівня життя населення. Статистичний збірник. - Головне управління статистики у Львівській області, Львів-2009. – 164 с. – с. 50

18. 87% львівських школярів пили горілку [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://ua.korrespondent.net/tech/306027>

С. Д. - Г. Т. ТЕРЕШКЕВИЧ, Н. О. НАЗАР,
В. Т. АНДРУШКО

ПОСТАБОРТНИЙ СИНДРОМ: ПЛАТА ЗА „ВИБІР”

В статті розглядається вирішення проблеми постабортного синдрому (ПАСу) в контексті біоетики. Висвітлюються причини, форми прояву, а також лікування, реабілітація та ресоціалізація хворих на ПАС. Ця проблема в нашому суспільстві ще не стала об'єктом всезагального обговорення, тому його жертви здебільшого переживають проблему в ізоляції і без належної допомоги. Наслідки абортів вимагають комплексного лікування і не можуть зводитися лише до медичного консультування та терапії, але також слід розглядати цю проблему з огляду на духовну сутність людини і віднайти шлях примирення з Богом, із собою та тими, хто був до цього причетний.

Ключові слова: запліднення, ембріон, народження, постабортний синдром, штучний аборт, совість

В статье рассматривается решение проблемы постабортного синдрома (ПАСа) в контексте биоэтики. Освещаются причины, формы проявления, а также лечения, реабилитация и ресоциализация больных ПАСом. Эта проблема в нашем обществе еще не стала объектом всеобщего обсуждения, потому его жертвы по большей части переживают проблему в изоляции и без надлежащей помощи. Последствия аборта требуют комплексного лечения и не могут сводиться лишь к медицинскому консультированию и терапии, но также следует рассматривать эту проблему, учитывая духовную сущность человека и найти путь примирения с Богом, с собой и теми, кто был до этого причастный.

Ключевые слова: оплодотворение, эмбрион, рождение, постабортный синдром, искусственный аборт, совесть

The problem of post-abortion syndrome (PAS) in the context of bioethics is scrutinized in the article. The reasons, signs, treatment, rehabilitation and resocialization of the patients with post-abortion syndrome are highlighted. Nowadays this problem is not being universally discussed in our society. Therefore, the victims predominantly suffer from consequences of abortion in isolation deprived of proper care. Consequences of abortion require complex treatment and cannot be reduced solely to medical counseling and therapy. This problem should be considered in terms of spiritual nature of a human being, and the ways of reconciliation with God, oneself and those involved with it should be found.

Key words: fertilization, embryo, birth, postabortion syndrome, abortion, conscience

Вступ. Біоетика привертає увагу, зокрема, до біологічного і антропологічного статусу ембріона людини, який від моменту запліднення має всі характеристики людської особистості: керовану особистим геномом свою власну проект-програму життя, і людську гідність, що заслуговує на повагу. Живий людський ембріон є з моменту запліднення людським суб'єктом з добре визначеною ідентичністю, який починає з цього моменту свій власний, безперервний, постійний і координований розвиток; має право на власне життя, і кожне втручання, яке не було б на користь ембріону, розглядається як дія, що порушує таке право[2]. Особливо це стосується добровільного абортів (фармацевтичного чи хірургічного).

Жінка від моменту зачаття дитини у її лоні як фізично так і психологічно пов'язана з дитиною заради одної мети – народження нової людини [4].

Матеріали та методи. Феноменологічний та герменевтичний методи - допомагають вивчити сутність феномену людської особистості, цінність її життя та здоров'я, аналітичний метод дозволяє показати різноманітні аспекти прояву біоетики. Метод системного аналізу застосований для розгляду людини як складної системи, що водночас є елементом системи суспільної. Життя і здоров'я окремої людини впливає на стан суспільства як системи загалом.

Результати дослідження та їх обговорення. Колишній СРСР був першою державою, який шокував 1920 року всю світову спільноту прийняттям декрету про легалізацію найганебнішої речі – дітовбивства (аборту). Із здобуттям незалежності Україна, на жаль, не спромоглася до тепер зробити це питання відкритим для обговорення суспільності і внести поправки до відповідних законів. За кількістю абортів наша держава в Європі поступається лише Росії. Аборт став „нормою”, оскільки ті, які їх чинять, не керуються моральними засадами [7]. За даними ВООЗ щорічно у світі довершується 40-60 млн. абортів (це - приблизна чисельність населення таких окремо взятих держав як Україна, Італія, Франція, Німеччина, Великобританія). Мова йде про масовий терор, в якому бере участь до 60 млн. жінок, 60 млн. чоловіків і стільки ж лікарів, медсестер, друзів, батьків, які проводили аборт та сприяли йому. Утворюється заплутане коло насильства з наслідками для сім'ї та суспільства [6].

На жаль, українське законодавство не передбачає інформування лікарем про жахливий наслідок аборту - постабортний синдром (ПАС) жінку, яка наважилася зробити аборт. Лікар інформує про це у випадку, коли керуються у своєму житті об'єктивними моральними імперативами, які не вписуються у рамки державних законів. Як свідчить державна статистика, такі лікарі, на жаль, поки-що у меншості. Тому і не дивно, що більшість лікарів не визнають постабортного синдрому. Доктор медицини Б. Натансон, колишній завідувач найбільшою в світі клінікою абортів в США, у вражаючому фільмі „Німий крик” сказав: „Другою жертвою аборту є жінка, але хто сприйме серйозно її біль? Навряд чи хтось навіть задумується над цим”. Виникає питання, чи не маємо ми справу із змовою мовчання, адже аборти стали „промисловою галуззю”. У медичній літературі майже не можливо знайти якісь серйозні післяабортні негативні наслідки. Винятком є книга французького лікаря-дерматолога, аналітика Ане Магір „Шкірні хвороби як вістуні душі”. Авторка повідомляє про 22-річну жінку з важкими шкірними захворюваннями й депресіями. Ця молода особа померла від хвороби шкіри, але фактично від аборту, зробленого на передодні. На думку лікарки, саме він дав поштовх недугі. Муки совісті стали причиною смертельної хвороби. [6].

Постабортний синдром - це поєднання психічних симптомів чи захворювань, які можуть проявлятися внаслідок переживань після аборту.

Це стосується насамперед жінок, які зробили аборт, а також чоловіків, лікарів, що брали участь в ньому.

Жінка, яка зробила аборт, підчас другої вагітності боязлива і пригнічена, вона не є готова прийняти другу дитину, особливо, коли не сумувала за втраченою. Дослідження, проведені в Німеччині, засвідчили, що 80% жінок страждають від психічних наслідків аборту. Більшість жінок тривалий час після вчиненого аборту відчують вину і страх, у них виникають важкі депресії, а також фізичні недуги: мігрень, аритмія серця, шлунково-кишкові захворювання тощо. Замість очікуваного звільнення від проблем з'являються нові: руйнуються стосунки з рідними і батьком дитини [8]. Відношення матері та наступної дитини не розвиваються гармонійно. Спостерігається неприхильність до дитини, жорстокість, недбала поведінка. Спричинена депресія не сприяє внутрішньому спокою, контактуванню з іншими людьми, в тому числі і з дітьми. Дівчина, до якої в дитинстві ставилися жорстоко або мало любили, буде більше схильна до аборту власних дітей. Слід у

такому випадку застосовувати терапевтичну концепцію, щоб коло насильства не повторилося в наступних поколіннях.

80 % пар після абортів розлучаються [6]. Байдужість чоловіка до жінки збільшує ймовірність викиднів та добровільних абортів. Після абортів посилюються статеві розлади, збільшується насильство чоловіка над жінкою у різних формах. Цей феномен заслуговує на увагу лікарів, які займаються лікуванням ПАС.

Наступною жертвою насильства є діти, які живуть в сім'ях, де аборт є звичайною річчю. Ставлення таких дітей до своїх батьків нестійке й непевне. Для них характерні: лють, насильство, схильність до самогубства, ненависть до суспільства. Психіатри вважають, що у такому суспільстві неважко легалізувати евтаназію.

Ще однією жертвою абортів є звичайно ж лікарі і асистуючі. Втеча у надмірну активність, гра в „оптиміста”, за яким маскується глибока депресія через почуття провини, зловживання алкоголем, надягання масок - все це ознаки підсвідомого переживання ПАСу. В своїй книзі „Шлях Центуріона” Філіп Ней [5] про становище лікаря, причетного до виконання цього замовлення, говорить так: „Чи можна звикнути до виконання абортів настільки, щоб не відчувати страху та провини? Дійсно, особистість лікаря може деформуватись такою мірою, що ніщо на світі, навіть перспектива смерті, не зворушує його. Проте ми ніколи не зустрічали виконавця абортів, який би захоплювався своєю працею або гордо розповідав про найвдаліші маніпуляції. Усі вони без винятку різною мірою відчували сором та провину, і радше намагаються змовчати”. Потрібно, незважаючи на власні страхи і стереотипи суспільства та комплекси, мужньо сказати „ні - абортів”, черпаючи силу у Божому Милосерді та Всемогучості. Це - єдиний можливий спосіб зупинити війну проти ненароджених і сприймати інших, як образ і подобу Господа, до яких Бог ставиться з величезною любов'ю. Зцілення потребують усі. Моральний обов'язок лікарів повідомити жінці правду про аборт, пояснити, що в лоні матері перебуває не „згусток клітин”, а розвивається живий організм з усіма ознаками індивідуальності, що аборт - це вбивство дитини, а також попередити вагітну жінку про всі можливі наслідки абортів - ПАС.

Проблема постабортного синдрому є дуже складною і для допомоги жінці потрібний адекватний підхід з урахуванням особливостей конкретної ситуації. Для лікування тілесних недуг потерпілим від абортів та його наслідків — ПАСу необхідні реабілітаційні центри, забезпечені кваліфікованими лікарями та психологами з відповідною фаховою підготовкою [9]. Проте фізичні та психічні проблеми у жінок після проведеного абортів, які базуються на пошкодженні цілісності жіночого організму (духовної, душевної та тілесної єдності), неможливо розв'язати лише тілесним лікуванням та психічним відновленням. Адже коренем хвороби, є порушення Божої заповіді "Не вбий". Тому найпершим і основним лікуванням післяабортних проблем є духовне зцілення людини через Покаяння.[8].

Часто жінки кажуть, що після абортів ціле подальше життя їх мучить совість. Саме совість людини – той природний моральний закон, який написаний Творцем у серці кожної людини. Лікарі-психологи засвідчують, що усіх жінок, які звертались до них по допомогу, незалежно від їх культури, хвилює питання про духовну природу людини і її взаємини з Богом. Це природний поклик серця людини до Бога, до Покаяння, яке може очистити совість і з Божою допомогою повернути жінці самоповагу, почуття власної гідності і власної неповторності, щоб продовжувати своє життя в радості і любові [8].

Душевні рани постабортного синдрому, наче бомба сповільненої дії, тому насамперед жінки після абортів потребують постійної уваги і не лише медичної допомоги, але і духовного зцілення, адже сама психотерапія неспроможна розв'язати проблему провини. Потрібний взаємозв'язок медицини та піклування про спасіння душі. Доктор психології Сьюзен Стенфорд із США, яка сама пережила аборт, на запитання, чи можна вилікувати жінку від наслідків абортів лише за допомогою психотерапії без віри в Бога однозначно відповідає „Ні” [6]. Необхідно вказати жінці справжню дорогу до прощення і зцілення через Покаяння (визнати і оплакати втрату, простити в Христі собі і всім, хто був задіяний в аборті, і просити прощення у Господа задля Його кривавої жертви на Голгофті та

перепросити дитину). Лише тоді Творець життя може вилікувати і втрату життя, яке знайшло свій захист у Бозі. Авторитет священника походить від Бога. При відкритості серця кожен може стати учасником Прощення і пережити біблійну історію блудного сина та Батька, який прощає, зцілює і повертає мир.

Недостатньо людині, яка зробила аборт, сказати, що вона вчинила неправильно. Треба показати вихід, скерувати до усвідомлення вчинку та навернення. Адже доки втрата не буде оплаканою, а рана – оздоровленою, доти людський дух не зможе знайти спокою [3]. До болю і слабкості нашого ближнього треба ставитися із розумінням та співчуттям, хоч це зовсім не означає схвалення негативних вчинків: треба розрізняти між прийняттям *людини* і відкиненням *морального зла*. Жінку слід захопити відшукати силу для зустрічі з Богом.

Хочемо навести слова Папи Івана Павла II з енцикліки "Evangelium Vitae" ("Євангеліє життя") до жінок, які допустилися абортів [10]. Нехай ці слова принесуть надію і відвагу тим, хто ще не зробив свого кроку на зустріч Життю:

„З покірністю та довірою покайтеся, якщо досі ще цього не зробили. Отець усього милосердя чекає на вас, щоб подарувати вам Своє прощення і мир у Таїнстві Примирення. Ви зможете попросити пробачення у своєї дитини: вона тепер живе в Бозі. Спираючись на допомогу та пораду прихильних до вас і досвідчених людей, ви зможете зробити свій болісний досвід чи ненайпереконливішим аргументом в обороні вселюдського права на життя. Ваша самовідданість у служінні життю, яка, може увінчатися народженням нових людських істот, ваша готовність до прийняття й турботи про тих, хто найбільше потребує вашої близькості, спонукає по-новому побачити людське життя”.

Аборт - це суспільне зло, тому від кожного вимагається зайняти чітку моральну позицію - стати в обороні невинних та допомогти жінці прийняти рішення на користь дитини попри те, що в державі поки-що існують закони, які заперечують фундаментальне право кожної людини – право на життя [1]. Треба допомогти жінці і усім причетним до зла, яке вже відбулося, віднайти шлях до Господа.

На сучасному етапі процес становлення демократичного суспільства реалізується через захист прав і свобод людини. А хіба це можливо, якщо здійснюються такі жорстокі вбивства ще в утробі матері та без захисту залишаються найсвятіші – матір і дитина? Завданням держави є турбота про кожне людське життя: у школах необхідно виховувати відповідальність і пошану життя; у політичному житті поборювати несправедливі проабортні закони і створювати нові, які цілковито визнають гідність людини; вимагати заборони всіх світських законів, що руйнують материнство і дитинство; підтримувати і допомагати всім тим, хто виступає проти несправедливого права. Необхідне таке законодавство, яке б не суперечило цінностям життя на будь-якому етапі його існування. Кожний громадянин – виборець, певною мірою співвідповідальний за законодавство своєї держави, тому треба ретельно аналізувати, за яке законодавство він голосує. Людина не має підкорятися законам, які за суттю є етично неприпустимими, зокрема законів, який дозволяє аборт [8].

Висновки. Оцінка життя людини з точки зору біоетики однозначна: людське життя повинно користуватися повагою і захистом з моменту запліднення до природної смерті. Не можна допустити його зневаги, зокрема, через штучний аборт.

Внаслідок недостатньої уваги до проблеми абортів в Україні склалася критична демографічна ситуація, яка загрожує своїми наслідками майбутньому держави, адже рівень народжуваності не забезпечує простого відтворення населення.

На державному рівні необхідно переглянути законодавчі акти стосовно питань заборони добровільного абортів та створити нові із врахуванням положень персоналістичної біоетики.

Для зцілення потерпілих від абортів та наслідків ПАСу необхідно створити реабілітаційні центри, забезпечені священниками, кваліфікованими лікарями та психологами з відповідною фаховою підготовкою.

З метою профілактики добровільного абортів популяризувати знання про ПАС серед широкої громадськості (через засоби масової інформації).

Перспективи подальших досліджень. Демографічна ситуація в Україні вимагає перегляду державної політики щодо проблем цінності та гідності людського життя, а ситуація з дитячою вагітністю й абортами – заходів щодо виховання відповідальності і поваги до життя, ширшої пропаганди засад персоналістичної біоетики.

ЛІТЕРАТУРА

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 31.12.1992 р. - № 23 – 92.
2. Блехшмідт Е. Збереження індивідуальності: Людина - особа від самого початку. Дані ембріології людини. Львів, 2003. – 120с.
3. Бойко І. Духовне навернення і зцілення після аборту – завдання священника у Святій Тайні Покаяння // Гідність людського тіла: Вісн. Ін-ту Родини і Подружнього Життя УКУ. – 2004. - № 4. – С. 72-74.
4. Вікторенко В. Г. Суть постабортного синдрому в контексті біоетики.// Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти"; 26-27 березня 2009 р. Львів. – С.95-97.
5. Городенчук З. Виконавець аборту – хто він: злочинець чи жертва?// Вісник Інституту родини і Подружнього життя ЛБА, № 2: На межі життя і смерті Львів:2001.–С. 25-
6. Маріям... чому ти плачеш? Страждання жінок після аборту / За ред. Штесселя П.; Пер. з нім. Шумиляка Ф.. – Львів: Місіонер, 1999. – 136 с.
7. Назар Н. О. Аналіз стану демографічної політики в колишньому СРСР //Ефективність державного управління; ЛРІДУ НАДУ при Президентові України .Вип. 13, Львів, 2007. – С. 185-191
8. Терешкевич Г. Т. Біоетика в системі охорони здоров'я і медичної освіти: Навч. посібник. - Львів: Світ, 2008. – С.186-200.
9. Фрид Л., Салазар П. И. Пора выздоровления. Помощь и надежда для тех, кто пытается справиться со стрессом после аборта / Пер. с англ.; Под ред. Шустовой Е., Корсакова О., Плачкова А. – Одесса, 1993. – С.99-104
10. Giovanni Paolo II. Lettera Enciclica Evangelium Vitae (25 marzo, 1995). – Città del Vaticano, – P. 144.

О.М.ТЕРЛЕЦЬКИЙ, Л.С.ВОВКАНИЧ

ВПЛИВ ЗАНЯТЬ ШАХАМИ НА РОЗУМОВУ ПРАЦЕЗДАТНІСТЬ ДІТЕЙ

Проаналізований вплив занять у секції шахів на окремі показники розумової працездатності дітей 6-12 років.

Ключові слова: розумова працездатність, шахи, діти.

Проанализировано влияние занятий в секции шахмат на отдельные показатели умственной работоспособности детей 6-12 лет.

Ключевые слова: умственная работоспособность, шахматы, дети.

Influence of chess practice upon the selected indexes of mental capacity of 6-12 years children has been analysed.

Key words: mental capacity, chess, children.

Підвищення розумової працездатності дітей та підлітків виступає однією з першочергових завдань педагогів. Саме у цей період відбувається становлення основ абстрактно-логічного мислення, здатності виконувати математичні операції, вдосконалюється пам'ять. Забезпечити максимальний розвиток розумових здібностей покликані не лише заняття за програмою загальноосвітньої школи. Одним із шляхів підвищення рівня розумової працездатності виступають позашкільні заняття шахами.